



Hodnota za peniaze v nákupe rýchlikových vozňov ZSSK

5.5.2017

Pripravili: Rastislav Farkaš, Štefan Kišš, Juraj Mach

ZSSK kupuje 5 nových rýchlikových vozňov v diaľkovej doprave s opciou na ďalších 30 vozňov spolu za 68 mil. eur s termínom dodania do roku 2019. Verejné obstarávanie bolo vyhlásené 20.12.2016¹, víťaz bol vybraný v marci 2017.

Existuje potenciál pre efektívnejšie využitie vozňov zvýšením vyťaženia vozňov a obsadenosti vlakov. ZSSK by zvýšením priemerného denného počtu hodín jazdy každého vozňa o 15 % (úroveň ČR) mohlo znížiť potrebu vozňov 42 alebo zvýšením priemernej obsadenosti vozňov o 10 % znížiť potrebu vozňov o 30. Kombináciou týchto zlepšení predpokladáme nižšiu potrebu o 68 vozňov.

Alternatívy zvýšenia efektivity využitia súčasných vozidiel ZSSK

Scenár	Zníženie potreby vozňov	Počet hodín jazdy/deň*	Obsadenosť vlakov (%)
Súčasný stav	-	9,0	44,3
Vyššie využitie o 15 % (úroveň ČD)	42	10,3**	44,3
Vyššia obsadenosť o 10 %	30	9,0	48,7
Vyššie využitie (15 %) + obsadenosti (10 %)	68	10,3**	48,7

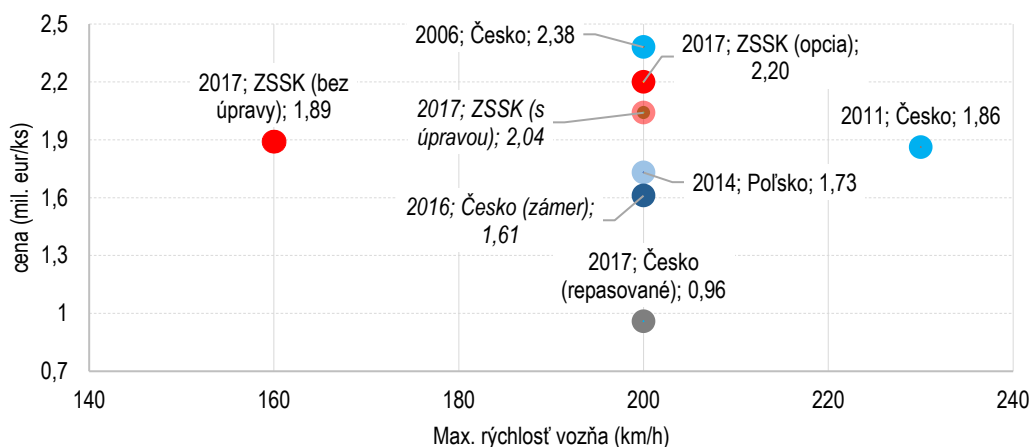
Pozn.: * podľa výkon rušňov v diaľkovej doprave v roku 2016, použitý váhový koeficient podľa obvyklého počtu vozňov v súprave.

** 9.5.2017 oprava textu z 9,9 na 10,3 (úroveň ČD). Úprava neovplyvnila výpočty ani ostatné časti správy.

Zdroj: Podklady ZSSK pre Revíziu výdavkov v doprave (2016), prepočet ÚHP

Vyhlásené obstarávanie predpokladá nákup piatich vozňov s rýchlou 160 km/h za 1,9 mil. eur a opciu na ďalších 25 vozňov na tú istú rýchlou a piatich vozňov na rýchlou 200 km/h za 2,2 mil. eur. Ceny sú podľa porovnania prevažne vyššie ako nákupy, ktoré boli realizované v ostatných rokoch v zahraničí: České dráhy nakúpili v roku 2011 vozne, ktoré po úprave o infláciu stáli v dnešných cenách 1,86 mil. € (na 230 km/h) a v súčasnosti obstarávajú vozne s odhadovanou cenou 1,6 mil. € (200 km/h); v Poľsku (PKP Intercity) boli v roku 2014 náklady na jeden vozeň v dnešných cenách 1,73 mil. € (200 km/h). Podľa informácie od ZSSK boli v minulosti aj vyššie ceny: České dráhy v roku 2006 nakupovali vozne na 200 km/h v dnešných cenách za 2,4 mil. €.²

Medzinárodné porovnanie cien nakupovaných vozňov



Pozn. Hodnoty prepočítané na cenovú úroveň roku 2016

Zdroj: TED, ZSSK, ČD, Zelpage, Railway Gazette

¹ Uznesenie vlády slovenskej republiky č. 461 z 5. októbra 2016 ukladá Ministerstvu financií pripraviť a zverejniť ekonomické hodnotenie navrhovaných investičných akcií s projektovanými nákladmi vyššími ako 40 mil. eur pred začiatkom verejného obstarávania na realizáciu investičnej akcie.

² Cena vozňov sa môže líšiť v závislosti od viacerých faktorov, a to najmä od druhu obstarávania, aktuálnych zákonom stanovených technických parametrov vozňov, dodávateľskej siete spĺňajúcej podmienky prevzatia rizika spojeného s dodaním a pod.



Už dnes sa na Slovensku modernizuje trať Bratislava – Kúty na 200 km/h. Výhľadovo je preto nevyhnutná možnosť modernizácie nakupovaných vozňov na vyššiu rýchlosť. Podľa informácií od ZSSK sú vozne, ktoré sú v rámci obstarávania ponúkané v konštrukčnej rýchlosti 160 km/h, pripravené jazdiť rýchlosťou 200 km/h. Náklady na potrebnú certifikáciu si môžu vyžiadať dodatočných 100 – 150 tis. eur na jeden vozeň, teda o 65-115 tisíc eur menej ako cena ponúkaná vo verejnom obstarávaní. ZSSK zároveň plánuje dlhodobo využívať vozne zahraničných partnerov a s vlastnými vozňami na 200 km/h uvažuje v horizonte približne desiatich rokov v závislosti od plánov rozvoja spoločnosti ZSR.

Pri strategickom plánovaní by ZSSK mali bližšie špecifikovať budúci dopyt pre diaľkovú a regionálnu dopravu, aj konkrétne linky. Strategické ciele by mali vychádzať z kľúčových ukazovateľov výkonnosti - pri vozňoch je to dôraz na ich využitie (počet odjazdených kilometrov a hodín denne, obsadenosť vlakov, záloha). Investičné projekty by mali pomôcť k zlepšeniu týchto ukazovateľov.

V prípade nákupu vozňov môžu byť alternatívami nákup ojazdených vozňov zo zahraničia alebo modernizácia existujúcich vozňov. Napríklad České dráhy za približne polovicu ceny nakupovali a modernizovali ojazdené vozne konštruované na rýchlosť 200 km/h.

Stanovisko Útvaru hodnoty za peniaze, Ministerstva financií SR:

- **Pri nákupoch vozňov odporúčame dodržiavať princípy hodnoty za peniaze.** Vyžaduje si to precíznejšie zadefinovanie cieľov rozvoja železničnej dopravy a podrobnejší odhad budúceho dopytu (potreby) vozňov, ktorý by bral do úvahy aj možné zefektívnenie prepravy. Následne by sa mali pomenovať realistické alternatívy a vyčíslit všetky možné prínosy a náklady. Ekonomické posúdenie by malo zohľadniť finančné náklady počas životného cyklu (investičné aj prevádzkové) a čo najviac nefinančných prínosov a nákladov.

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu



Operačný program
**Efektívna
verejná správa**



Európska únia
Európsky sociálny fond